

Inv. nr. 21/2021

RØGELSESBRÆNDER AF STØBT MESSING, GRAVERET OG
INDLAGT MED SØLV

NORDLIGE IRAK, MOSUL?; 13. ÅRHUNDREDES MIDTE

H: 14,5; STØRSTE B: 11 CM

I den islamiske verden har man en lang tradition for fantasifuldt udformede røgelsesbrændere af metal (48/1981). Dette eksemplar tilhører en særlig type med kuppelformet låg og et cylindrisk korpus hævet på tre fødder. Typen var udbredt i Syrien, Nordirak og Iran i det 13.-14. århundrede (47/1967).

Røgelsesbrænderens yderside er dækket af velbevarede sølvindlægninger. Baggrundsmønstret består af arabesker, og mellem disse ses en hofscene i to niveauer. Scenen er centreret omkring en siddende fyrste med et hævet bæger, en traditionel islamisk herskerfremstilling. Mere usædvanlige er hofmændene, der står på række over og rundt om fyrsten. Flere af disse holder objekter, som kan knyttes til særlige titler, der anvendtes ved datidens fyrstehoffer.¹ Figuren på fyrstens højre side, som holder et sværd, må således være hans "sværdbærer" (*silahdar*), mens figuren på fyrstens venstre side,

som står med en serviet i hånden og en bylt på ryggen, sandsynligvis er hans "kåbebærer" (*jamdar*), der bl.a. havde ansvaret for æreskåber og andre ceremonielle tekstiler. Længere bagude ses desuden fyrstens "buebærer" (*bunduqdar*) og hans "polostavbærer" (*jukandar*).

Flere af frisernes øvrige figurer bærer på dyr. Tre holder fugle, der kunne forestille jagtfalke, to bærer lam i favnen, mens endnu to står med påfugle med lange bølgede halefjer. Disse imponerende fugle var et yndet symbol på herskermagt, og to lignende påfugle optræder eksempelvis på et kandelæg fra det 13. århundredes 2. halvdel (39/2008).

På røgelsesbrænderens låg afbrydes frisen af tre pånittede plader med gennembrudte, sølvindlagte arabesker. Sådanne plader kendes ikke fra andre røgelsesbrændere, men arabeskernes velproportionerede og luftige udtryk er typisk for kunsten fra det 13. århundredes Irak og Syrien (12/2020). På korpus, modsat den siddende fyrste, ses en kartouche med spinkle, graverede arabesker, som er af ringere kvalitet end den øvrige udsmykning. Disse er tilføjet senere og angiver det sted, hvor røgelsesbrænderens vandrette håndtag oprindeligt var monteret.

¹ *Esin Atil: Renaissance of Islam: Art of the Mamluks, Washington D.C. 1981, s. 77.*

Publiceret i:
Upubliceret;